

34.

foglalkozás

Tantervi vonatkozás

A mezők és a szántóföldek életközössége, természeti-környezeti problémái.

Az emberi szervezet felépítése, működése, a testi-lelki egészség: A környezet és az ember egészsége közötti kapcsolat.

Kulcsszavak

mezőgazdaság, növénytermesztés, állattenyésztés, élelmiszerlánc

Természettudományos megismerési módszerek

megfigyelés, leírás, összehasonlítás

Fejlesztett készségek, attitűdök

Ismeretek rendszerezése. Környezettudatos gondolkodás. Matematikai képesség.

Mit készítsék elő?

fűzet, íróeszköz, kis színes papírok, laptop, projektor, hangfal

Mit akarunk elérni?

Témára való ráhangolódás. Az élelmiszerlánc fogalmának és elemeinek megismerése.

Mit fogunk csinálni?

Közös beszélgetés. Egyéni feladatmegoldás. Információszerzés különféle információhordozókból.

Mi kerül a tányérra?

(TERMÉSZETTUDOMÁNY, BIOLÓGIA, DIGITÁLIS KULTÚRA, MATEMATIKA)

„Számolj azután hét hetet. Attól fogva kezd számolni a hét hetet, hogy sarlóval kezdenek aratni.”

5 Móz. 16,9

Miről szól ez a tanegység?

A táplálkozás minden élőlény alapszükséglete. Lehet-e úgy mezőgazdaságot folytatni, hogy közben nem használjuk fel a teremtett környezet összes erőforrását? Mit tehetünk mi? Hogyan vásárolhatunk környezettudatos módon? Ezekre a kérdésekre keresünk választ ezen a foglalkozáson. Majd búcsút veszünk az idei tanév utolsó témakörétől is.

Áttekintő vázlat

34.1. Mi kerül a tányérra?	70 perc
34.2. Réten-mezőn jártunk	20 perc
Összesen	90 perc

Előkészületek

A szükséges mellékletek nyomtatása.

FELADATOK LEÍRÁSA

34.1. Mi kerül a tányérra?

70
perc

Mi van a tányéron?

Körkérdésben beszéljünk a gyerekekkel:

- Ki szokott nálatok bevásárolni? Ti részt vettek a családi bevásárlásban?
- Milyen hazai élelmiszereket szoktatok vásárolni?
- Mit jelent a hazai élelmiszer?
- Hol veszitek meg a hazai élelmiszereket?
- Milyen külföldi élelmiszereket szoktatok vásárolni?
- Hol veszitek meg a külföldi termékeket?

(beszélgetésre javasolt időkeret: 10 perc)

Mire van szükségünk ehhez a feladathoz? füzet, íróeszköz, laptop, projektor, hangfal

Melléletek

34.1.1. Környezettudatos vásárlás – csomagolás kisfilm
34.1.2. Élelmiszer-pazarlás
34.1.3. Okostányér

Vedd figyelembe!

A téma rövid bevezetése és a feladat kijelölése után, a körkérdések előtt érdemes egy-két perc gondolkodási időt hagyni a gyerekeknek, hogy átgondolhassák, milyen élelmiszereket szoktak venni.

Élelmiszerlánc

- Beszéljük meg a gyerekekkel az élelmiszerlánc fogalmát!
- Milyen előnyei vannak a hazai élelmiszerek vásárlásának? (rövid élelmiszerlánc, kevesebb szállítás, kevesebb energiaveszteség, helyi gazdák támogatása, frissebb alapanyag)

(feladatra javasolt időkeret: 10 perc)

Vedd figyelembe!

Az élelmiszerlánc fogalmának áttekintésekor nem a pontos definíció a fontos, hanem hogy a gyerekek megértsék, hogyan is jut az élelmiszer a termelőtől a fogyasztóig!

Mibe van csomagolva?

Beszéljük meg körkérdés formájában az alábbi kérdéseket a gyerekekkel:

- Milyen csomagolásban vásároltok élelmiszereket?
- Mi történik az élelmiszerek csomagolásával használat után?

A beszélgetés után tekintsük meg közösen a **34.1.1. melléklet** rövidfilmjét (videó hossza: 4 perc)! (A kisfilmet érdemes kétszer is megtekinteni!)

A diákok egyéni munka keretében készítsenek rövid vázlatot a füzetükbe a rövidfilmből megismert információkat rendszerezve!

A vállalkozó kedvű diákok olvassák fel vázlatukat!

(feladatra javasolt időkeret: 15 perc)

Élelmiszer-hulladék?

Beszéljük meg körkérdés formájában az alábbiakat a gyerekekkel:

- Minden megvett élelmiszert elfogyasztotok?
- Mi történik nálatok az élelmiszerhulladékkal?
- Hogyan tudnánk az élelmiszer-hulladék mennyiségét csökkenteni?
- Mit tegyünk az élelmiszer-hulladékkal, hogy fenntartható legyen az élelmiszerfogyasztás?

Vetítsük ki a gyerekeknek az élelmiszer-pazarlást bemutató **34.1.2. melléklet** ábráját! Beszéljük meg együtt a feltüntetett fogalmak és százalékok helyes értelmezését! Pl.: Ausztrália, USA, Kanada kb. 47 %-nak megfelelő mennyiséget fogyaszt el a teljes megtermelt élelmiszertömegeből.

Az ábra segítségével a diákok irányított kérdésekre válaszolnak a füzetükbe.

Ajánlott kérdések:

- Hol dobják ki a legtöbb élelmiszert a kukába?
- Hol dobják ki a legkevesebb élelmiszert a kukába? Keress okot!
- Hol fogyasztják a legtöbb élelmiszert? Mi lehet ennek az oka?
- Hol a legkevesebb a termelési veszteség? Mi lehet az oka?
- Hol a legtöbb a termelési veszteség? Mi lehet az oka?
- Fogalmazz meg három igaz állítást az ábráról!

Beszélgjünk meg közösen a válaszokat!

(feladatra javasolt időkeret: 15 perc)

Okostányér

Nézzük meg közösen a **34.1.3. melléklet** grafikáját: az okostányért!

- Először a gyerekek rögzítsék a füzetükbe az okostányér összetevőit és azok megbeszült százalékos értékeit!
- Minden gyerek készítse el a saját okostányérját!
 - Rajzoljanak kör alakú tányért a füzetükbe, amibe belerajzolják (vagy beleírják), hogy az ajánlásnak megfelelően ők mit ennének meg egy átlagos, „okos” napon!
 - A vállalkozó kedvű tanulók mutassák be okostányérjukat!

(feladatra javasolt időkeret: 20 perc)

Variáció

A feladat páros munkában, illetve csoportfeladatban is megvalósítható.

Mit akarunk elérni?

Témakör kulcsfogalmainak összegzése, ismeretek áttekintése, rendszerezése.

Mit fogunk csinálni?

Egyéni feladatmegoldás. Közös beszélgetés és értékelés.

Mire van szükségünk ehhez a feladathoz?

füzet, íróeszköz, laptop, projektor, kis színes papírok

Mellékletek

34.3.1. Füves területek biodiverzitása
34.3.2. Összegző lap – Réten-mezőn
34.3.3. Gyakorló LearningApps feladatok

34.2. Réten-mezőn jártunk

20
perc

A foglalkozás záró része egyben a *Réten-mezőn* témakör lezárása is.

Az előző foglalkozás otthoni feladataihoz készült alkotásokat helyezzük ki a falújságra!

A rétek és mezők szerepe és helyzete

A pedagógus röviden összefoglalja a rétek-mezők szerepét. A tanulók a hallott információk alapján füzetükbe gondolattérképet készítenek.

A rétek és mezők szerepe – kulcs gondolatok a tanári beszámolóhoz:

- megkötik az üvegházhatású gázokat, és a megkötött szén nagy részét a talajban raktározzák el
- ellenállóbbak a szélsőséges időjárással szemben
- táplálék hely a beporzóknak
- Minél természetesebb egy füves társulás, annál többféle fajnak ad otthont, ezzel ellenállóbb is! (Szemléltetésként tekintünk meg a **34.3.1. mellékletet!**)
JÓ, HA TUDOD!: A mérsékelt övezeti természetes gyepek élőlényeinek sokfélesége az esőerdőkéhez hasonló!
- Az elmúlt 150 évben a hazai gyepterületek 70%-a eltűnt, ennek oka a mezőgazdaság, települések, infrastruktúra növekedése.

Vedd figyelembe!

A gyerekek ötleteit is hallgassuk meg! A helyes meglátásokat szintén illesszük bele a gondolattérképbe!

Variáció

A rétek és mezők szerepét elektronikus tananyagként is fel lehet dolgozni, és ppt vagy egyéb formátumban a diákok elé vinni.

Összegzés

A gyerekeknek kiosztjuk az összegző lapokat **(34.3.2. melléklet)**, és megbeszéljük a témakör kedvenc élményeit is!

Mindenki írja fel egy-egy színes papírra, mi volt a témakörben a legjobb élménye! A válaszokat dobjuk egy kalapba, edénybe!

Beszélgük meg!

Variáció

Amennyiben az idő engedi, játékos összefoglaló feladatokat is lehet játszani (pl. szókereső).

Az órát közös értékeléssel zárjuk!

Otthoni feladat

Gyakorlás a számonkérésre válogatott LearningApps feladatokkal. **(34.3.3. melléklet)**
Felhívhatjuk a gyerekek figyelmét arra, hogy a feladatok tartalmaznak ismétlést és a témakörrel kapcsolatos új információt is.

Felhasznált és ajánlott irodalom

- Zöld Föld. Tankönyv. Oktatási Hivatal, Budapest 2021. https://www.tankonyvkatalogus.hu/pdf/OH-FNT910TA__teljes.pdf
- Barna Orsolya – Soós Viktória (2021): Kreatívan a klímaváltozásról. Óravázlatok fenntarthatóságról és klímaváltozásról osztályfőnöki és helyettesítő órákra. Pannon Pro Kft., Budapest. <https://klimainnovacio.hu/files/attachments/programme/kreativan-a-klimavaltozasrol-tanari-kezikonyv-1.pdf>
- Élelmiszerlánc-ismeretek általános iskolásoknak: <https://portal.nebih.gov.hu/-/elelmiszerlancismeretek-altalanos-iskolasoknak>
- Hogyan legyek környezettudatos vásárló? <http://ecolounge.hu/eletmod/hogyan-legyek-kornyeztudatos-vasarlo>
- Okostányér: <https://mdosz.hu/hun/wp-content/uploads/2017/02/1.jpg>
- Élelmiszer-pazarlás: https://www.nkp.hu/tankonyv/foldrajz_10_nat2020/lecke_05_003